

הקהל בתי ספר

חינוך לזהות יהודית-ישראלית ודמוקרטיה בבתי"ס הממלכתיים

יום א', ח' ניסן תשס"ח

13 באפריל 2008 • סמינר רמת אפעל

09:30-10:00 התכנסות, הרשמה ומעבר בין דוכני הארגונים, יוגש קפה וכיבוד קל.

10:00-11:00 פתיח ליום: את הכנס יפתח סרטון המציג את מרחב ההתחדשות היהודית הפלורליסטית בישראל. לאחריו יתקיים דיון בנושא החשיבות האסטרטגית שביישום דו"ח שנהר במערכת החינוך הממלכתית (בהנחיית מאיר יפה, מנכ"ל עמותת פנים). נסיים חלק זה בהצגת מצגת החושפת את תקציבי המדינה הקיימים היום לתגבור לימודי יהדות (אורלי ברודי- שקורי, עמותת פנים).

11:15-12:15 פעילויות ארגונים סבב א':

"והגדת לבנך ובתך" – הגדת פסח כהדמנות ללמידה ולעשייה חינוכית (מרכז לוקיי לחינוך יהודי): באמצעות הגדת הפסח ניתן לספר סיפור העוסק בזהות ובזכרון קולקטיבי. הסדנא מציעה התבוננות רפלקטיבית על מיומנויות הוראה שונות דרך לימוד טקסט קנוני המייצר נראטיב מסירת והבנית הזכרון מדור לדור. הסדנא מיועדת למורים בבתי ספר בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע.

"מארץ זבת חלב ודבש לארץ נהדרת" (נאות קדומים): לטייל בין שורות התנ"ך המשנה והתלמוד. לצאת אל מחוזותיו הירוקים של ארון הספרים היהודי. לגעת במציאות החיים ונופי הארץ כפי שהם משתקפים במסורת לאורך השנים. נאות קדומים השמורה הלאומית של טבע הארץ במקורות ישראל, מעניקה חוויה יהודית של צבעים, טעמים וריחות בניחוח ארצישראלי. הסדנא מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע.

חינוך וקהילה – בית ספר בלב הקהילה (המדרשה באורנים): התנסות בלימוד בית מדרשי המשלב עבודה סדנאית עם המקורות ודיון על מקומו של בית הספר בחיבור הקהילה. הסדנא מיועדת למורי בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע.

מורה – תלמיד – הורה: "משולש" קיומי בהווה הבית ספרית מהיבט יהודי (מרכז יעקב הרצוג): הדגמה של יחידה אחת מתוך תוכנית של 56 שעות המיועדת ללימוד משותף של הורים, מורים ותלמידים בסגנון בית מדרשי. התוכנית מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע.

אורח חיים חילוני בבית הספר הישראלי – סדנא לקראת חג שבועות (משמר החינוך): כיצד אנחנו והילדים יכולים לאהוב את חג השבועות? האם קיים אורח חיים הומניסטי חילוני שהוא גם יהודי? מה בין נתן זך, הרמב"ם ושפינוזה? בסדנא נגבש יחד מתווה לחג שבועות הומניסטי בבית הספר. הסדנא מיועדת למורים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע.

בית מדרש קולנועי – השתלמות למורים לתנ"ך, תושבע"פ, קולנוע ותקשורת (קהילת חכמת הלב): פעילות למורים בבתי"ס העל יסודיים.

12:30-13:30 פעילויות ארגונים סבב ב':

"טקס יהודי בבית הספר" (התנועה ליהדות מתקדמת-אגף החינוך): לימוד וסדנא בנושא מקומו של הטקס היהודי בבית הספר. הפעילות מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע.

"ערכים במשפחה, או: מה לומדים במשפחה" (יהלום): לכל משפחה, הגרעינית, המורחבת, העדתית והלאומית, יש סיפור מכונן ממנו נובעים הערכים המשפחתיים, החוקים ונורמות ההתנהגות המצופות מהילדים. במפגש אנו מעלים אל פני השטח את מערכת הערכים הנמצאת ביסודה של המשפחה ובוחנים גם כיצד היא עוברת בין הדורות. הפעילות מיועדת למורים, הורים ותלמידים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע.

"מחנכים במנהרת הזמן" – מסע בעקבות סיפורי מחנכים מהגמרא ועד מאיר שלו (שיטים מכון החגים): דיון ושיחה על דמותו ותפקידו של המחנך בעקבות מדרשים וסיפורים. הפעילות מיועדת למורים בבתי הספר היסודיים, חט"ב וחט"ע.

"מחר יקרה לי משהו טוב- בין גרפיטי לצדק חברתי" (קהילה – פרויקט נבחר"ת): באמצעות כתובת גרפיטי וסיפור מהגמרא נעסוק בשאלות בנוגע לצדק חברתי ומעורבות חברתית. ניגע בסוגיות כמו תפקיד המורה היום ומידת המעורבות והעשייה החברתית שלו. הסדנא מיועדת למורי חט"ב וחט"ע.

בית מדרש - למורים, להורים ולתלמידים בנושא "שם וזהות" (תוכנית קרן מורשה ואורט שורשי ישראל): התנסות במודל בית המדרש הקהילתי דרך הנושא "שם וזהות". במהלך הסדנא נדון במתח בין זהות אישית וזהות קבוצתית, באמצעות סרטון והצגה שתלמידים הכינו ובאמצעות טקסטים מארון הספרים היהודי. הפעילות מיועדת למורי חט"ב וחט"ע.

13:30-14:15 ארוחת צהרים קלה ומעבר בין דוכני הארגונים.

14:15-15:15 פעילויות ארגונים סבב ג':

פרשת שבוע ככלי מחנך ומעצב ערכים חברתיים (סמינר הקיבוצים): התנסות ולימוד פרשת שבוע ככלי מחנך בבית הספר. הסדנא מיועדת למורי יסודי ועל יסודי.

"למלא את העגלה" – סדנא מעמיקה בנושא תרבות הנוער הישראלי (עמותת תיקון): דרך צפיה בסרט, שיחה ולימוד נברר כיצד ואיך ניתן למלא את העגלה החברתית שלנו. הסדנא מיועדת למורי חט"ב וחט"ע.

קש"ר - קהילה של ערבות (מורשה): פעילות סדנאית למורי יסודי ועל יסודי המציגה מרחב של יהדות חברתית כבסיס לבית ספר החי קהילה של ערבות הדדית.

יהדות חברתית – צדק חברתי (בינה): הכרות וחיפית ההיבט החברתי הקיים ביהדות - "לימוד המוביל לידי מעשה". הפעילות מיועדת למורי חט"ב וחט"ע.

ישראל – תמונת מצב – (מלי"ץ): באמצעות תמונות מן העיתונות שצולמו במשך שנות קיומה של מדינת ישראל נעסוק ב'סיפור הישראלי'. נבחן אילו אירועים מרכיבים את הזיכרון המשותף שלנו ואילו משמעויות אנו נותנים לאירועים אלו, מדוע נבחרו תמונות מסוימות ולא אחרות ואיזה סיפור מסופר דרך התמונות, עלינו כחברה ועל האופן שבו אנו תופשים את המציאות הישראלית. נשאל היכן עומדים היחסים בין החברה, המדינה והצבא ביום שאחרי מלחמת הקיץ האחרון? הסדנא מיועדת למורי חט"ב וחט"ע.

15:30-16:30 פעילויות ארגונים סבב ד':

מעגל החגים – חומרי למידה בנושא חגים בשילוב חינוך לשוני (רשת תל"י): חשיפה לתוכניות לימודים חדשות של קרן תל"י בבתי ה"ס היסודיים, המעשירות את התכנים היהודיים ברוח פלורליסטית. הסדנא מיועדת למורים בבתי הספר היסודיים.

"יהדות כתרבות" לבגרות (מית"ר): הצגת תוכנית חדשה ללימודי בגרות בתיכון, העורכת מסע בעקבות עיצובו המתמשך של הדיוקן היהודי-ישראלי. המסע עוקב אחר אירועים, תהליכים, דמויות וזרמים בשלשלת המסירה היהודית במאות השנים האחרונות. סדנת הלימוד תציג את עיקרי התוכנית ותמחיש אותה במבחר טקסטים מכוננים המשמשים כאבני דרך בעיצוב הדיוקן היהודי. הסדנא מיועדת למורי תיכון.

עימותים בכיתה וסיפורים תלמודיים (אלול – אלו ואלו): מורים רבים מתמודדים בכיתתם עם סוגיות חברתיות וערכיות. התמודדות זו נוגעת בשאלות מהותיות כמו: לחץ חברתי, יחס לחרגי ולאחר, "מקובלים ולא מקובלים", חרם על ילד/ה או קבוצה ועוד. אנו מבקשים למקד מבטנו במקורות חז"ל ולהביא סיפורים הבוחנים את שאלות היסוד של מסגרת חברתית וסוגיות ערכיות. הסדנא מיועדת למורים ביסודי בחט"ב ובחט"ע.

"ליל סדר חברתי" (במעגלי צדק): הסדנא עוסקת בבעיות חברתיות הקיימות בישראל, בקשר שלהן למקורות היהודיים ובדרכי התמודדות שונות עם בעיות אלו. הפעילות תתבסס על הגדת פסח ייחודית שיוצאת לאור ע"י עמותת "במעגלי צדק" ומשלבת את הפן החברתי – אקטואלי אל תוך טקסט ההגדה. במהלך הסדנא המשתתפים יקבלו עותק מן ההגדה. הפעילות מיועדת למורי יסודי, חט"ב וחט"ע.

ישראל – מדינת העם היהודי - תוכנית ל-60 שנה למדינה (בית התפוצות): בחינת הדילמות העומדות בפני מדינת ישראל והעם היהודי, לאור חזונו של האבות המייסדים. נדון כיצד הופכים את החזון למציאות? התוכנית מיועדת למורי על יסודי.

תוכניות לימודים ככלי להתחדשות יהודית (מכון הרטמן): לימוד פרק לדוגמא מתוך הספר "ערכים במועד" כבסיס לדיון בתפיסה הפדגוגית והערכית של תוכניות הלימודים של המכון. הפעילות מיועדת למורי על יסודי.

16:30-18:00 פאנל מסכם: אבני היסוד בחינוך לזהות יהודית – ישראלית

(שואה ומסע לפולין, טקסטים, חגים ומועדים, צדק חברתי וכו')

משתתפים: ח"כ יו"ר הכנסת לשעבר אברום בורג, פרופ' ישעיהו תדמור, מוקי צור, הרב ד"ר עינת רמון.

מנחה: ד"ר איילה רונן סמואלס (יו"ר עמותת פנים להתחדשות יהודית בישראל)

